

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВСП «ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ, ПРАВА ТА
ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЗУНУ»**

Циклова комісія суспільних та психологічних дисциплін

СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

**Методичні рекомендації щодо виконання
та захисту курсової роботи
для здобувачів фахової передвищої освіти,
за спеціальністю 053 Психологія
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки**

*Затверджено на засіданні циклової
комісії суспільних та психологічних
дисциплін
Протокол № 2 від «28» вересня 2023 р.*

Методичні рекомендації щодо виконання та захисту курсової роботи з дисципліни «Соціальна психологія». Для студентів фахової передвищої освіти спеціальності 053 Психологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» ВСП «Фаховий коледж економіки, права та інформаційних технологій Західноукраїнського національного університету». Тернопіль: ЗУНУ, 2023. 24 с.

Укладач: Лукаш Едуард Ярославович, викладач циклової комісії суспільних та психологічних дисциплін, спеціаліст вищої категорії, кандидат психологічних наук.

Відповідальний за випуск: Дурдас Галина Василівна, голова циклової комісії суспільних та психологічних дисциплін ВСП «ФКЕПТ ЗУНУ»

ЗМІСТ

Загальні положення.....	3
Загальні вимоги до підготовки, оформлення та захисту курсової роботи.....	5
Тематика курсових робіт з соціальної психології.....	11
Рекомендовані плани курсових робіт.....	12
Додаток А.....	15
Додаток Б.....	16
Додаток В.....	17
Додаток Г.....	20

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Курсова робота з соціальної психології — це самостійна навчальна робота студента, яка виконується з метою розвитку вмінь і навичок науково-дослідної роботи. У процесі роботи студент глибше знайомиться з методологічною базою соціальної психології, з наявними публікаціями по обраній проблемі, розвиває вміння роботи з науковою літературою, а також учиться ясно й переконливо викладати свої думки. Курсова робота сприяє поглибленню теоретичних і практичних знань в області соціальної психології, розвитку дослідницьких умінь і навичок.

У курсовій роботі з соціальної психології повинна бути виділена актуальна проблема, представлені точки зору вітчизняних і закордонних дослідників, описані основні результати проведених досліджень, оцінений стан проблеми. Оцінити стан проблеми можна, наприклад, відповівши на такі питання: наскільки суперечливі позиції дослідників даної проблеми, які аспекти проблеми більше і які менш вивчені, використовуються чи ні накопичені знання на практиці.

Курсова робота повинна демонструвати:

- уміння виділити проблему;
- знайомство з основною літературою по проблемі;
- уміння послідовно викласти сутність розглянутих питань;
- володіння понятійним і термінологічним апаратом;
- достатній рівень мовної грамотності, включаючи володіння стилем наукового викладу;
- уміння грамотно оформляти рукопис (науковий текст).

При виконанні й захисті курсової роботи студент повинен показати:

- відповідну теоретичну підготовку в області соціальної психології (знання, отримані зі спецкурсів, досвід участі у наукових семінарах, зборах і т.д.);
- знайомство з актуальними проблемами соціальної психології;
- уміння визначати методи рішення проблеми, вибрати методики науково-психологічного дослідження;
- уміння організувати й проводити науково-психологічне дослідження (психологічний експеримент, психологічну діагностику, тестування та ін.) або проводити психологічну корекцію;
- уміння обробляти, аналізувати й інтерпретувати отримані емпіричні дані, оцінювати й доводити ефективність проведеного дослідження або психологічної корекції;
- уміння формулювати висновки й рекомендації;
- уміння вести дискусію на захисті курсової роботи.

Курсова робота виконується згідно навчального плану й захищається у предметних комісіях.

Тематика курсових робіт пропонується викладачем і може уточнюватися в індивідуальному порядку відповідно до інтересів студентів. Вона повинна бути актуальною, відповідати

проблематиці наукових досліджень провідних наукових лабораторій. Студентам надається право пропонувати свої теми досліджень при узгодженні з науковим керівником. Ці теми обов'язково розглядаються й затверджуються на засіданні циклової комісії.

За студентом, відповідно його вибору й за згодою викладача, закріплюється тема та призначається науковий керівник.

Захист курсових робіт відбувається до початку екзаменаційної сесії. До захисту курсових робіт студент допускається після перевірки курсової роботи керівником і оформлення їм відповідної рецензії.

Робота повинна бути представлена керівникові на перевірку не пізніше, ніж за десять днів до захисту. Науковий керівник пише рецензію на курсову роботу. У рецензії відображається відповідність змісту роботи заявленій темі, її актуальність, ступінь самостійності студента у виконанні роботи, її позитивні й негативні сторони як теоретичної, так і емпіричної частини, аргументованість і логічність зроблених висновків, зауваження й побажання для подальшої науково-дослідної роботи студента; відзначається оцінка, яку заслуговує робота, що представляється на захист.

Курсові роботи дослідницького типу проходять захист у комісії із кваліфікованих викладачів. На виступ студентів виділяється 10 хвилин. У виступі повинні бути відображені актуальність досліджуваної проблеми, об'єкт, предмет, мета, завдання, вибірка досліджуваних і методи емпіричного дослідження, отримані результати й зроблені на їхній підставі висновки. Студент відповідає на питання, які можуть бути задані як членами комісії, так і присутніми на захисті. У своєму виступі й відповідях на питання студент повинен показати глибоке знання проблеми, володіння матеріалом по темі й здатність відстоювати отримані результати й висновки.

Після наради комісія виносить рішення про оцінки по курсових роботах, що заносяться у відповідну екзаменаційну відомість.

Оцінка комісії може відрізнятись від оцінки, пропонованої науковим керівником. У цьому випадку комісія заносить свої зауваження у рецензію, складену керівником, і засвідчує її своїми підписами.

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ПІДГОТОВКИ, ОФОРМЛЕННЯ ТА ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота з предмету «Соціальна психологія», носить *дослідницький характер*. Основна мета - навчитися виділяти актуальну проблему соціально-психологічного дослідження, підбирати відповідний психодіагностичний інструментарій, визначати адекватну вибірку досліджуваних, проводити соціально-психологічне дослідження, обробляти

та аналізувати отримані дані, формулювати рекомендації та визначати план подальшого дослідження даної проблеми.

Виконання курсової роботи включає наступні *етапи*:

- вибір теми й призначення наукового керівника;
- складання бібліографії, вивчення літератури по темі;
- складання плану-проспекту курсової роботи;
- визначення об'єкту, предмету, гіпотези, мети, завдання й вибірки досліджуваних;
- розробка структури емпіричного дослідження;
- вибір методів дослідження або розробка конкретної методики;
- проведення емпіричного дослідження;
- обробка результатів, формулювання висновків і рекомендацій;
- повне оформлення курсової роботи;
- захист курсової роботи.

Після визначення теми, необхідно скласти бібліографію, тобто список наукової літератури по проблемі, з якою необхідно ознайомитися, щоб розкрити зміст курсової роботи. Підбір літератури по проблемі студент повинен проводити самостійно. Керівник лише рекомендує звернути увагу на ті або інші джерела або авторів.

Після вивчення літератури по темі складається план-проспект курсової роботи, що включає розділи, які відображують основні моменти досліджуваної проблеми. План-проспект перевіряється і затверджується науковим керівником. Після цього студент приступає до написання курсової роботи і її оформленню. Зміст роботи треба викладати у певній логічній послідовності, строго аргументовано, по главах і параграфах, заголовки яких повинні бути короткими й відбивати загальну ідею матеріалу, що викладається.

Аналіз стану проблеми припускає глибоке вивчення навчальних посібників, монографій, психологічних журналів. При вивченні літературних джерел необхідно приділити увагу наступним моментам:

- визначити основну ідею автора, його позиції у досліджуваній проблемі;
- особистий внесок автора в її розвиток;
- відмінність позиції автора від традиційного підходу;
- полеміка автора з іншими дослідниками;
- які ідеї автора особливо вдало аргументовані, а які не мають належної аргументації;
- які ідеї, висновки, рекомендації викликають заперечення й чому;
- які основні питання проблеми не знайшли відбиття в його роботі;
- які у зв'язку з цим встають завдання подальшого дослідження.

Аналіз літератури дозволяє студент сформулювати мету, визначити основні питання, об'єкт, предмет, гіпотезу і завдання свого дослідження. Разом з керівником студент складає план-проспект своєї курсової роботи й розробляє структуру емпіричного дослідження, підбирає адекватні методи емпіричного дослідження. Проводить пробне (пілотажне) емпіричне дослідження для визначення валідності методик поставленим цілям і завданням дослідження. Якщо необхідно, проводиться коректування методики дослідження. Потім проводиться основне емпіричне дослідження, що забезпечує одержання статистично значущих результатів.

Отримані в емпіричному дослідженні результати спочатку представляються у зведених таблицях (які можуть бути поміщені у додаток роботи), потім обробляються з використанням методів математичної статистики і представляються вже у вигляді узагальнених таблиць або графіків, на основі яких робляться основні висновки. Всі висновки роботи повинні бути аргументовані посиланням на таблиці або графіки, що відображують отримані у дослідженні результати.

Увага! Розповсюджена помилка!

Дослідницька робота припускає виявлення не просто якихось показників по окремих методиках. Це просте діагностування й не більше. Дослідницька робота спрямована на виявлення залежностей, відносин, розходжень та інше. Тобто отримані у дослідженні дані повинні бути порівнянні один з одним, і на підставі цього робиться висновок про наявність або відсутність взаємозв'язків, залежностей і т.п.

Після проведення емпіричного дослідження й обробки отриманих результатів студент приступає до написання й оформлення курсової роботи.

Оформлення роботи

Текст курсової роботи подається у друкованому вигляді. Текст друкується на білому папері (А4), шрифт Times New Roman, розмір 14, міжрядковий інтервал 1,5, поля: верхнє й нижнє – 2 см, праве – 1 см, ліве – 3 см. Кожний розділ роботи починається з нової сторінки. Назва розділу друкується по середині сторінки, заголовними буквами, напівжирним шрифтом. Крапка наприкінці назви не ставиться. Усі розділи, крім змісту, вступу, висновків і списку літератури, нумеруються арабськими цифрами (Додаток Б). Назви параграфів усередині розділу друкуються прописними буквами (перше слово – із заголовної), звичайним шрифтом. Наприкінці ставиться крапка. Нумерація параграфів іде окремо у кожному розділі й складається з двох цифр: перша – номер розділу, друга – номер самого параграфа (Додаток Б). Обсяг роботи дослідницького типу – не менше 25 машинописних сторінок.

Сторінки курсової роботи нумеруються у встановленому порядку: номер проставляється у правому верхньому куті сторінки, крапка не ставиться,

нумерація наскрізна (починаючи з титульного аркуша й закінчуючи всіма матеріалами у додатку). Номер на титульному аркуші не ставитися.

Робота представляється у зброшурованому вигляді. Обов'язкова наявність електронного варіанта роботи.

Робота складається з наступних *розділів*:

- титульний аркуш (додаток А);
- зміст (додаток Б);
- вступ (додаток В);
- два-три основних розділи;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

У *вступі* вказується актуальність проблеми, визначаються об'єкт, і предмет дослідження. Здійснюється постановка мети, формулюються завдання теоретичного аналізу й емпіричного (практичного) дослідження, описується вибірка досліджуваних, з якими проводилося дослідження, дається коротка характеристика методів дослідження, що застосовувалися, описується структура роботи.

Ознаками актуальності теми можуть бути:

- не достатня розробленість конкретної проблеми або її сторони;
- наявність соціального замовлення на дане дослідження;
- постановка нової, раніше недослідженої, проблеми.

Об'єкт психологічного дослідження – область психологічної реальності, у якій існує сформульована проблема.

Предмет психологічного дослідження – частина, елемент, деталь, окремий аспект, взаємозв'язок, властивість, тобто конкретна характеристика об'єкта.

Виходячи з теми курсової роботи, її об'єкта й предмета, можна визначати мету й завдання дослідження.

Мета формулюється коротко й максимально точно, виражаючи те основне, що має намір зробити автор, до якого кінцевого результату він прагне.

Визначивши мету курсової роботи можна сформулювати *завдання*, які необхідно вирішити у ході дослідницької роботи. Таких завдань може бути три, чотири.

У теоретичному розділі висвітлюється історія виникнення проблеми, аналізуються основні напрямки її рішення у вітчизняній і закордонній психології, узагальнюються результати досліджень по проблемі, представлені у науковій літературі. Осяг теоретичного розділу не повинен перевищувати 1/3 загального обсягу роботи!

У практичному розділі описуються структура емпіричного дослідження, склад (вибірка) досліджуваних, що приймали участь у дослідженні, методи й методики, використовувані дослідником, представлені отримані в дослідженні результати й дана їхня інтерпретація. Отримані результати повинні бути наочно представлені у таблицях і малюнках (графіках, схемах, діаграмах і т.п.). При обробці результатів обов'язково використовується апарат математичної статистики.

Оформлення ілюстраційного матеріалу. До ілюстрацій відносяться фотографії, малюнки, схеми, графіки й т.п. Всі ілюстрації позначаються як малюнки й нумеруються послідовно у межах розділу (наприклад, номер малюнка складається з номеру глави й номеру малюнка, наприклад: рис. 1.2. – другий малюнок першого розділу; рис. 2.4. – четвертий малюнок другого розділу). Кожний малюнок повинен бути підписаний поруч із номером під малюнком, наприклад, «Рис. 2.1. Структура групи»; «Рис. 2.2. Характер взаємозв'язків між групами досліджуваних» і т.п. Малюнок розташовується у роботі після посилання на нього у тексті, або на цій же сторінці, або на наступній (див. Додаток Г).

Оформлення таблиць. Кожна таблиця повинна мати назву, що міститься під словом «таблиця» над самою таблицею. Таблиці нумеруються арабськими цифрами у межах розділу (наприклад, таблиця 2.2. – друга таблиця другого розділу). Слово «таблиця» і її номер розміщуються в правому куті сторінки. На наступному рядку пишеться назва таблиці з обов'язковою вказівкою одиниць виміру, у яких представлені кількісні дані у таблиці. Поміщують таблицю у тексті після першого згадування. При подані даних у таблиці можна при повторенні тексту у таблиці, що складається з одного слова, ставити лапки. Ставити лапки замість повторюваних цифр і знаків не можна.

Загальні правила цитування та посилання на використані джерела.

При написанні курсової роботи необхідно давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати з яких наводяться у роботі, або на ідеях і висновках яких розроблюються проблеми, задачі, питання, вивченню яких присвячена робота. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний

матеріал, який не включено до останнього видання.

Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке дано посилання в роботі.

Посилання в тексті роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1; 3; 7]...».

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати. Необхідно точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором. При наведенні цитати в посиланні можна вказати номер сторінки, з якої здійснилося цитування, наприклад, З. Фрейд стверджував, що «осною невротичної поведінки дорослої людини є дитячі конфлікти» [33, С. 58].

Наприкінці роботи даються *висновки* по досліджуваній проблемі, засновані як на аналізі літературних джерел, так і на основі отриманих в емпіричному дослідженні даних. Висновки формулюються відповідно до тих завдань, які були поставлені у роботі. Наприкінці можуть бути дані рекомендації з використання отриманих результатів.

Увага! Розповсюджена помилка!

У висновках повинні бути представлені тільки ті дані, які можуть бути обґрунтовані отриманими у роботі результатами, а не ті, що «самі собою розуміються», «або це й так зрозуміло».

Наприкінці курсової роботи дається повний список літератури, що використовувалася дослідником при роботі над проблемою. Правила оформлення літературних джерел представлені в Додатку Д.

Після списку літератури дається додаток, куди виносяться результати (протоколи, опитні аркуші, малюнки досліджуваних та ін.), отримані в емпіричному дослідженні, зведені таблиці з первинним даними, не включені в опис результатів роботи, методики, використані у дослідженні й ін.

ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ З «СОЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ»

1. Особливості соціальної адаптації студентів до умов навчання у вузі.
2. Взаємозв'язок самотності та інтернет-залежності у студентів.
3. Взаємозв'язок самовідношення і рівня товарищескості студентів.
4. Взаємозв'язок рівня конфліктності у колективі зі стилем керівництва і особистісними особливостями керівника.
5. Соціально-психологічні детермінанти формування схильності до ігрової (або комп'ютерної, алкогольної, наркоманічної) залежності.
6. Вплив релігійної орієнтації на агресивність і стресостійкість (у різних соціальних шарах, різновікових групах, різностатевих групах і т.д).
7. Вплив соціальних стереотипів особистості на вибір професії.
8. Вплив характерологічних особливостей особистості на поведінку в конфліктній ситуації.
9. Вплив ціннісно-орієнтаційної єдності групи на соціально-психологічний клімат колективу.
10. Гендерні стереотипи у соціальних уявленнях студентської молоді.
11. Гендерні, вікові та соціально-психологічні чинники відношення до грошей.
12. Заздрість і її вплив на самоактуалізацію особистості.
14. Заздрість і емоційне вигорання особистості.
15. Особливості згуртованості студентської групи в залежності від типу навчального закладу.
16. Дослідження способів освітлення у ЗМІ травматичних подій.
17. Комунікативна компетентність і феномен професійного вигорання у психологів.
18. Особистісні характеристики і успішність адаптації студентів до умов навчання у вузі.
19. Образ психолога у буденній та професійній свідомості людей.
20. Основні психологічні чинники поведінки особистості у конфлікті.
21. Основні типи і види молодіжної субкультури.
22. Особливості у розумінні невербальної комунікації у інтровертів та екстравертів.
23. Політичні сайти в Інтернеті як засіб дії на громадську думку.
24. Уявлення молоді про норми сексуальної поведінки у сучасній Україні.
25. Проблема ненормативної мовної поведінки особистості.
26. Психологічні особливості інтернет-залежності.
27. Психологічні особливості комунікативної компетентності людей з різним соціальним статусом.
28. Соціально-психологічна адаптованість і комунікативна компетентність особистості.
29. Соціально-психологічна адаптованість і комунікативна компетентність особистості.
30. Соціально-психологічні закономірності адаптації особистості у групі.
31. Соціально-психологічні особливості осіб, що віддають перевагу різним видам медіапродукції (телесеріали, ток- і реаліті-шоу, фільми жахів, інформаційно-аналітичні передачі та ін.).

32. Соціально-психологічні особливості задоволеності життям у різних вікових категорій населення.
33. Соціальні уявлення про успіх і умови його досягнення у юнацькому віці.
34. Специфіка професійного спілкування у діяльності військового психолога.
35. Стереотипи сучасної молоді та їх роль у регуляції поведінки.
36. Гендерні особливості ціннісних орієнтацій студентів з різним локусом контролю.
37. Статевовікові особливості уявлень про любов.
38. Взаємозв'язок соціального інтелекту зі смисло-життєвими орієнтаціями у юнацькому віці.
39. Соціальні страхи людей і способи їх корекції (вік на вибір).
40. Соціально-психологічні передумови та механізми розвитку толерантності психолога у процесі професійного розвитку.
41. Взаємозв'язок соціометричного статусу з рівнем професійного вигорання.
42. Зв'язок рівня конфліктності та вираженості професійного вигорання.
43. Взаємозв'язок самовідношення і мотивації до успіху у чоловіків і жінок.
44. Взаємозв'язок самовідношення і потреби у досягненнях у студентів різних спеціальностей.
45. Взаємозв'язок комунікативно-організаційних здібностей і соціометричного статусу в студентській групі.
46. Взаємозв'язок спрямованості особистості та способів вирішення конфліктних ситуацій.
47. Взаємозв'язок емоційного інтелекту і соціометричного статусу членів групи.
48. Взаємозв'язок комунікативних якостей (комунікативний контроль, комунікативна імпульсивність і комунікативна агресивність) з соціометричним статусом.
49. Способи вираження емоцій і варіативність інтерпретації в SMS-спілкуванні.
50. Психологічний аналіз змісту концепту «совість» у свідомості людей різного віку.
51. Вплив самовідношення на розвиток кіберадикції.
52. Особливості потребової сфери у осіб з шопінг-адикцією.
53. Психологічні чинники популярності соціальних мереж.
54. Особливості формування гендерної ідентичності сучасних юнаків та дівчат.
55. Взаємозв'язок рівня емпатії особистості та стратегій поведінки у конфлікті.
56. Вплив рівня емпатії членів групи на соціально-психологічний клімат.
57. Взаємозв'язок рівня емпатії та конформності особистості.
58. Соціально-психологічне дослідження інтернет-потреб молоді.
59. Соціально-психологічне дослідження телевізійних уподобань людей різного віку.
60. Особливості сприйняття студентами викладачів на різних етапах навчання.

РЕКОМЕНДОВАНІ ПЛАНИ КУРСОВИХ РОБІТ

Тема: «Психологічні особливості оптимізму в осіб юнацького віку»

План

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ОПТИМІСТИЧНОЇ ПОЗИЦІЇ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ

- 1.1. Сутність поняття «оптимістична позиція» у психології
- 1.2. Ознаки та різновиди оптимістичної позиції у юнацькому віці

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЯВУ ОПТИМІСТИЧНОЇ ПОЗИЦІЇ У ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ

- 2.1. Організація емпіричного дослідження
- 2.2. Методи та діагностичні методики

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема: «Конфліктні ситуації у юнацькому віці та шляхи їх розв'язання»

План

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЙ У ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ

1.1. Конфліктні ситуації та їх психологічна сутність

1.2. Особливості юнацького віку як онтогенетичного етапу у розвитку особистості

1.2. Сутність та специфіка конфліктних ситуацій у юнацькому віці

РОЗДІЛ 2. ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ УМІНЬ РОЗВ'ЯЗАННЯ КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЙ У ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ

2.1 Методи психопрофілактики та корекції конфліктів (конфліктної поведінки) осіб юнацького віку

2.2 Практичні рекомендації для зниження конфліктності осіб юнацького віку

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Тема: «Психологічна профілактика шкідливих звичок»

План

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ШКІДЛИВИХ ЗВИЧОК СЕРЕД ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ

- 1.1 Сучасний стан проблеми поширення шкідливих звичок серед дітей та молоді.
- 1.2 Психологічний аналіз чинників формування шкідливих звичок.

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ПЛАНУВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАХОДІВ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ ШКІДЛИВИХ ЗВИЧОК

- 2.1 Моделі психопрофілактики шкідливих звичок.
- 2.2 Напрямки та форми профілактики шкідливих звичок серед дітей і молоді.
- 2.3 Вікові особливості психологічної профілактики шкідливих звичок.
- 2.4 Роль засобів масової інформації у профілактиці шкідливих звичок.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ «ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЕКОНОМІКИ, ПРАВА ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

Циклова комісія суспільних та психологічних дисциплін

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Соціальна психологія»

на тему:

**«Феномен дитячої брехні:
психологічні причини та вікові особливості»**

Студента (ки) групи _____

Керівник:

Національна

шкала _____

Кількість балів

Оцінка ECTS _____

Члени комісії:

_____

_____

_____

_____

_____

_____

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИНИКНЕННЯ Й РОЗВИТКУ КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЙ У ПРОЦЕСІ МІЖОСОБИСТІСНОЇ ВЗАЄМОДІЇ	5
1.1. Теоретичний аналіз визначень, класифікацій і феноменології конфліктів	5
1.2. Психологічна характеристика конфліктів, що виникають у міжособистісних відносинах	10
1.3. Особливості конфліктів, що виникають у трудових колективах.	15
РОЗДІЛ 2. ПЕРЕВАЖАЮЧІ СТИЛІ РЕАГУВАННЯ У КОНФЛІКТІ ПРАЦІВНИКІВ ДСНС, ЯКІ МАЮТЬ РІЗНИЙ СТАЖ РОБОТИ	17
2.1. Характеристика вибірки та методів дослідження.....	17
2.2. Переважаючі стилі реагування в конфлікті працівників ДСНС, які мають різний стаж роботи	20
2.3. Порівняльна характеристика переважаних стилів реагування в конфлікті працівників ДСНС, які мають різний стаж роботи у даній організації	35
ВИСНОВКИ	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	50
ДОДАТКИ	51

ВСТУП

Актуальність теми даної курсової є дуже високою оскільки педагоги виховують молоде покоління, це ті люди які вкладають в дитячі душі та розум багато навичок та важливої інформації для майбутнього.

Сучасні робочі місця характеризуються збільшенням темпу роботи, підвищенням очікувань щодо самоактуалізації, збільшенням залежності від міжособистісної координації при виконанні робочих завдань, збільшенням темпів змін і зростанням незахищеності роботою. На цьому тлі обговорюється вплив психосоціальних умов праці на психічне здоров'я, а також на серцево-судинні та опорно-рухові розлади.

Професія педагога є однією з найважливіших і водночас відповідальних професій у суспільстві. Вчителі виховують майбутнє покоління, передають знання і навички, формують світогляд дітей та молоді. Однак, робота педагога пов'язана з великою кількістю стресових ситуацій, що може призвести до емоційного вигорання.

Емоційне вигорання – це стан, коли людина втрачає інтерес до своєї роботи, відчуває втомленість і безсилля, нерідко супроводжуючись депресією та іншими психічними розладами. Цей стан може виникнути у будь-якого педагога, який працює з дітьми та молоддю.

Метою курсової роботи є дослідження проблеми емоційного вигорання педагога. У роботі будуть розглянуті такі питання: визначення поняття «емоційне вигорання», причини його виникнення, наслідки для педагога, методи профілактики та лікування цього стану.

Завдання курсової роботи:

- дослідити основні концепції емоційного вигорання;
- визначити ознаки та симптоми симптому емоційного вигорання;
- в'яснити причини та способи діагностики емоційного вигорання;
- обґрунтувати дослідження та провести дослідження;
- проаналізувати та інтерпретувати результати дослідження;
- з'ясувати основні методи профілактики емоційного вигорання у педагогів;
- описати методи які допомагають уникнути емоційного вигорання.

Об'єктом дослідження є емоційне вигорання.

Предмет дослідження – дослідження вигорання у педагогів.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань та досягнення мети було використано загальнонаукові методи теоретичного дослідження, зокрема систематизацію, аналіз, порівняння, узагальнення, анкетування, інтерв'ю, спостереження.

Теоретична значущість цієї теми полягає в поглибленому розумінні психологічних аспектів роботи педагогів та їх впливу на психічне здоров'я, що може відкрити шляхи для подальших психологічних досліджень та розробки практичних рекомендацій для підтримки психологічного благополуччя педагогів.

Практична значущість дослідження емоційного вигорання у педагогів може мати безпосередній вплив на практичну сферу, допомагаючи покращити умови праці й підтримку психологічного благополуччя педагогів у навчальних закладах.

Структура роботи. Курсова робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. В першому розділі запропоновано теоретико-методологічні засади емоційного вигорання. В другому розділі проведено дослідження, та здійснено аналіз емоційного вигорання педагогів. В третьому розділі запропоновано методи профілактики емоційного вигорання у педагогів.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ
ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ

1.1. Основні концепції емоційного вигорання

Вигорання – це синдром, який виникає внаслідок хронічного стресу на роботі, що має кілька наслідків для благополуччя та здоров'я працівників. Цей систематичний огляд мав на меті узагальнити докази фізичних, психологічних та професійних наслідків професійного вигорання в проспективних дослідженнях [8].

Основні підходи до визначення поняття «мотивація персоналу»

АВТОР	ТРАКТУВАННЯ
Бех І. Д.	Мотивація є динамічним процесом формування мотиву як підґрунтя вчинку.
Кібанова А. Я.	Функція керівництва, яка полягає у формуванні у працівників стимулів до праці (спонукати їх працювати з повною віддачею), а також в довготривалій дії на працівника в цілях зміни по заданих параметрах структури його ціннісних орієнтацій і інтересів, формування відповідного мотиваційного ядра та розвитку на цій основі трудового потенціалу.
Шапіро С. А.	Процес свідомого вибору людиною того чи іншого типу поведінки, визначеного комплексним впливом зовнішніх (стимули) і внутрішніх (мотиви) чинників.
Коленда Н. В.	Внутрішній спонукальний механізм, який формується на основі свідомості людини (працівника), виходячи з її потреб, здібностей та бажань і націлений на досягнення визначених результатів трудової діяльності.
Колот А.М.	Сукупність зовнішніх і внутрішніх сил, які спонукають до діяльності, визначають поведінку, форми діяльності, надають цій діяльності спрямованості, орієнтованої на досягнення особистих цілей і цілей організації.
Занюк С. С.	Сукупність спонукальних факторів, які визначають активність особистості, тобто всі мотиви, потреби, стимули, ситуативні чинники, які спонукають поведінку людини.
Комаров Е. І.	З одного боку – це мотиваційна система одного та/або декількох працівників, а з іншої – процес мотивації індивіда, групи, колективу.
Крушельницька О.В.	Довготерміновий вплив на працівників з метою зміни за заданими параметрами структури ціннісних орієнтацій та інтересів, формування відповідної мотиваційної системи і розвиток на цій основі трудового потенціалу.

Примітка. Наведено за [2], [4], [20], [4], [6], [3], [8], [10].

Рис. 2.4. Процентне співвідношення груп студентів з різним характером РП (у %).

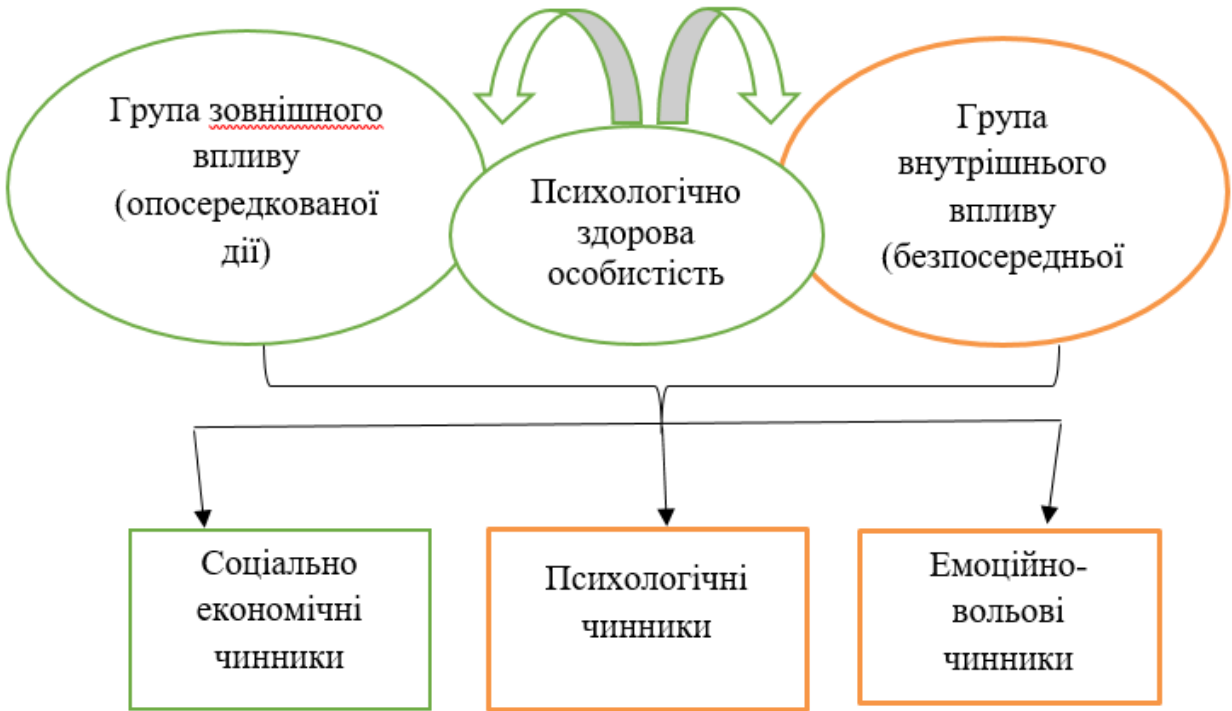

Рис. 1.1 Класифікація соціально-психологічних чинників, що впливають на здоров'я людей

Примітка: Сформовано автором на основі проведених досліджень

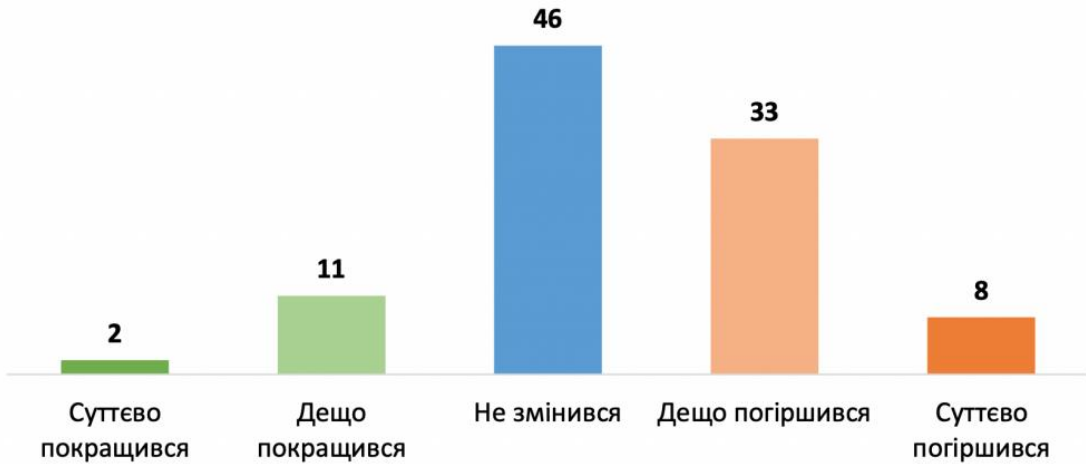

Рис. 2.1. Зміни емоційно-психологічного стану ВПО, які постраждали внаслідок війни у порівнянні з попереднім місяцем

Примітка. Побудовано автором на основі [18].

ДЛЯ ПОДАТОК

Методичні рекомендації
щодо виконання та захисту курсової роботи
з дисципліни «Соціальна психологія»
для здобувачів фахової передвищої освіти
за спеціальністю 053 Психологія,
освітньо-професійної програми «Психологія»

Укладач: Лукаш Едуард Ярославович